

Kaj je novega pri upokojevanju v letu 2021?

ZSSS je povzela sporočilo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (Zpiz) o nekaterih spremembah na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki jih je prineslo letošnje leto.

Od 1. januarja 2021 se uporablja Zakon o dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2H), ki ga je državni zbor sprejel 24. septembra 2020. Ta novela drugače ureja pojma pokojninska doba brez dokupa, v katero je po novem vključen tudi dokup pokojninske dobe, opravljen do 31. decembra 2012. Zavod bo moral zavarovancem, ki so z dokupom pokojninske dobe do tega datuma uveljavili pravico do pokojnine ali izplačilo dela pokojnine, v roku šestih mesecev od uveljavitve novele po uradni dolžnosti na novo odmeriti starostno pokojnino ali pa starostno pokojnino namesto predčasne pokojnine, pri čemer bo dokupljena doba upoštevana kot pokojninska doba brez dokupa.

Učinek takšne odmere pokojnine bo lahko v odpadku zmanjšanja pokojnine zaradi priznanja starostne pokojnine namesto predčasne pokojnine, poleg tega pa bo lahko prišlo tudi do ugodnejšega vrednotenja pokojninske dobe brez dokupa. Nova pokojnina ali izplačilo bo zavarovancu pripadalo od začetka uporabe zakona, tj. od 1. januarja 2021. V enakem roku pa bo moral zavod na novo odmeriti starostno pokojnino tudi zavarovancem, ki so z dokupom študija ali vojaškega roka uveljavili starostno pokojnino po zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljavnem do 31. 12. 2012, to je po ZPIZ-1, pri čemer bo dokup študija in vojaškega roka upoštevan kot delovna doba.

Uživalcem pokojnine ali dela pokojnine, ki so bili zavarovanci iz 11. člena ZPIZ83 in bodo upravičeni do višje pokojnine ali višjega dela pokojnine, se bo ta priznal na njihovo zahtevo. V primeru, da bo leta vložena v šestih mesecih od začetka uporabe ZPIZ-2H, jim bo višje izplačilo pripadalo od začetka uporabe tega zakona, v nasprotnem primeru pa od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahteve.

Izenačevanje odmerne lestvice za moške in ženske

Lestvica odmernih odstotkov za zavarovance se v skladu z novelo ZPIZ-2G, uveljavljeno s 1. januarjem 2020, postopno izenačuje z odmerno lestvico za zavarovanke v šestletnem prehodnem obdobju, tako, da bosta lestvici po spolu izenačeni s 1. 1. 2025.

S 1. januarjem 2020 se je spremenil tudi način ugodnejšega vrednotenja pokojninske dobe brez dokupa nad 40 let pri zavarovancih, ki so že izpolnili pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine pri najnižji starosti, še opozarjajo v Zpizu. Vsako nadaljnje leto pokojninske dobe brez dokupa, dopolnjeno v obveznem zavarovanju po uveljavitvi ZPIZ-2G, vendar največ do treh let zavarovanja, se vrednoti tako, da je odmerni odstotek za šest mesecev 1,5-odstoten, kar pomeni dodatne tri odstotke za eno leto oziroma devet odstotkov za tri leta. Kombinacije Zpiz nadalje pojasnjuje in si o njih več preberite na njihovi spletni strani. Poudarjajo pa tudi, da so od 1. januarja 2020 do ugodnejšega vrednotenja pokojninske dobe brez dokupa upravičeni tako zavarovanci, ki so ostali v obveznem zavarovanju, kot tudi tisti, ki se ponovno vključijo v obvezno zavarovanje.

Dodatni odmerni odstotek zaradi skrbi za otroke

Z ZPIZ-2G je bila uvedena tudi možnost uveljavitve dodatnega odmernega odstotka zaradi skrbi za otroke. V skladu z zviševanjem odmernega odstotka za 15 let zavarovalne dobe za zavarovance se postopno spreminja tudi višina najnižje pokojnine, ki se v enakem odstotku odmeri od najnižje pokojninske osnove (v letu 2021 v višini 27,5 odstotka). Glede na postopno spreminjanje odmernega odstotka za 40 let pokojninske dobe za zavarovanca se zvišuje tudi odstotek odmere invalidske pokojnine za primer invalidnosti kot posledice poškodbe pri delu ali poklicne bolezni (v letu 2021 v višini 59,5 odstotka od pokojninske osnove).

Spremenjeni najnižji odmerni odstotki pri invalidski pokojnini

Spreminjajo se tudi najnižji odmerni odstotki pri invalidski pokojnini za invalidnost, ki je posledica poškodbe izven dela ali bolezni. Zavarovancu, ki je postal invalid pred dopolnitvijo 65 let starosti, se invalidska pokojnina v letu 2021 odmeri najmanj v višini 38 % od pokojninske osnove, zavarovanki pa v višini 39 % od pokojninske osnove. Pri nastanku invalidnosti po dopolnitvi starosti 65 let pa se invalidska pokojnina odmeri od pokojninske osnove najmanj v odstotku, določenem za 15 let zavarovalne dobe (za zavarovanca to v letu 2021 pomeni najmanj 27,5 % od pokojninske osnove, za zavarovanko pa najmanj 29,5 %).

Bonusi za poznejšo upokojitev

ZPIZ-2 spodbuja odlaganje uveljavitve pravice do starostne pokojnine ali vsaj njenega dela in tudi ponovno vključitev v obvezno zavarovanje za polni delovni oziroma zavarovalni čas ali pa za krajši delovni oziroma zavarovalni čas od polnega. Zavarovancem, ki so vključeni v obvezno zavarovanje za polni delovni oziroma zavarovalni čas in izpolnjujejo pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine po ZPIZ-2 ali po prej veljavnih predpisih, od prvega naslednjega dne po vložitvi zahteve mesečno izplačuje 40 % starostne pokojnine, do katere bi bili upravičeni na dan njene uveljavitve. Ta del pokojnine se lahko izplačuje najdalj tri leta nadaljnje vključenosti v obvezno zavarovanje za polni delovni oziroma zavarovalni čas. Po treh letih se zavarovancem ob določenih pogojih izplačuje 20 % starostne pokojnine.

Spremembe tudi pri delnih pokojninah

Novela ZPIZ-2G je prinesla spodbudo tudi zavarovancem, ki prejemajo ali uveljavijo pravico do delne pokojnine, odmerjene od starostne pokojnine, in so vključeni v obvezno zavarovanje vsaj za štiri ure dnevno oziroma 20 ur tedensko oziroma se v takem razponu vanj ponovno vključijo in prejemajo sorazmerni del starostne pokojnine. Takim zavarovancem se delna pokojnina oziroma sorazmerni del starostne pokojnine poveča za sorazmerni del od 40 % starostne pokojnine, po preteku treh let nadaljnje vključenosti v obvezno zavarovanje pa za sorazmerni del od 20 % starostne pokojnine.

Do izplačila 40 % starostne pokojnine oziroma povečane delne pokojnine ali povečanega sorazmernega dela starostne pokojnine pa (začasno) ne bodo upravičeni zavarovanci, ki ne bodo delali zaradi začasne zadržanosti z dela po predpisih o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, daljše od 30 delovnih dni, oziroma določeni zavarovanci (samozaposleni), ki ne bodo imeli poravnanih prispevkov za socialno varnost. Navedena omejitev se je začela uporabljati 1. oktobra 2020.

Odmerni odstotki se po spolu postopoma izenačujejo

Odmerni odstotek za 40 let dopolnjene pokojninske dobe bo za zavarovance v letu 2021 znašal 59,5 %, v letu 2022 60,5 %, v letu 2023 61,5 %, v letu 2024 62,5 %, od 1. 1. 2025 pa 63,5 %.
Odmerni odstotek za 15 let zavarovalne dobe za zavarovance bo v letu 2021 znašal 27,5 %, vsako naslednje koledarsko leto pa se bo zvišal za 0,5 % in bo od 1. 1. 2025 znašal 29,5 %, kot je pri zavarovankah že od 1. 1. 2020.

Vir: www.zsss.si

NOVICE

Namenite del dohodnine vaši organizaciji SKEI Slovenije

11.01.2021 - Nič vas ne stane, da ste dobrodelni.

Info SKEI št. 12/2020

04.01.2021 - Zadnji mesec v letu 2020

DELAVSKA ENOTNOST

Delavska enotnost št. 1

20.01.2021 - Vedno zanimive, aktualne teme.